

ΔΗΜΟΣ ΙΚΑΡΙΑΣ

Συνέδριο: Ιαματικά Νερά & Κοινωνικός Θερμαλισμός

Εισήγηση: «Ελληνικό Θερμαλιστικό Σύστημα: Υφιστάμενη Πραγματικότητα και οι Αναγκαίες Μεταρρυθμίσεις».

Εισηγητής: Ζήσης Αγγελίδης, Δρ. υδρογεωλογίας ΑΠΘ. Σύμβουλος Παγκόσμιας Οργάνωσης Θερμαλισμού.

Ο Ελληνικός θερμαλισμός ως ανθρώπινη κοινωνική δράση συντελείται αδιάκοπα από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα. Αναφέρεται συνήθως στην βιβλιογραφία με πολλούς προσδιορισμούς π.χ. θεραπευτικός τουρισμός, ιαματικά λουτρά, ιαματικός τουρισμός, ιατρικός τουρισμός κ.α. Είναι βέβαιο ότι ως κοινωνική δράση αποτελεί «φροντίδα της ανθρώπινης υγείας με ιαματικά νερά». Είναι ακόμη βέβαιο ότι σε κάθε ιστορική περίοδο (Αρχαιοελληνική, Ρωμαϊκή, Βυζαντινή, Αναγέννηση, νεότερη) οι αντιλήψεις για τη χρήση του ιαματικού νερού ως μέσον στην φροντίδα της ανθρώπινης υγείας ήταν ανάλογες με τις αντιλήψεις που επικρατούσαν για τον άνθρωπο και σύμφωνες με την οργάνωση των κοινωνιών τους.

Για να απεικονίσουμε σήμερα ως κοινωνικά κριτικοί παρατηρητές την υφιστάμενη πραγματικότητα του ελληνικού θερμαλισμού, είναι αναγκαίο να δούμε τη γενικότερη συστημική του εικόνα, κυρίως από το 1920 (1^{ος} νόμος) μέχρι και τις μέρες μας.

Η εικόνα αυτή μας βοηθά να κατανοήσουμε από τη μια τα δομικά του στοιχεία και από την άλλη τον τρόπο που αυτά διαπλέκονται και λειτουργούν.

Η σπουδή της θερμαλιστικής εικόνας είναι απόλυτα αναγκαία για τη χώρα μας καθώς ήδη διαμορφώνεται παγκοσμίως ένα νέο τοπίο σε όλα τα μακρο- και μικρο- θερμαλιστικά περιβάλλοντα.

Η νέα αυτή διαμόρφωση της εικόνας, αποτέλεσμα της ενοποίησης του οικονομικού χώρου διεθνώς, της παγκοσμιοποίησης των αγορών, δημιουργεί συγχρόνως κοινωνικές ανισότητες διεθνείς ανταγωνισμούς και αναδεικνύει το πρόβλημα των ασφαλιστικών οργανισμών σε σχέση με την υγεία και την κοινωνική ασφάλιση.

Σκοπεύοντας με καθαρό μάτι στις εξελίξεις που συμβαίνουν τόσο στον Ελληνικό, όσο στον παγκόσμιο και Ευρωπαϊκό θερμαλισμό για τον οποίο μάλιστα ισχύει η οδηγία 2011/24 «Υγεία χωρίς σύνορα - διασυνοριακή» και κατά συνέπεια «θερμαλισμός χωρίς σύνορα» τίθενται τα ερωτήματα;

- Ποιές δομές και υποδομές χαρακτηρίζουν τον ιαματικό τουρισμό; θερμαλισμό;
- Ποια η φυσιογνωμία του; Ποια η στρατηγική του;
- Διαμορφώνονται στη χώρα μας κανόνες υγιούς θερμαλισμού που θα θέσουν σε κίνηση, κοινωνικές, οικονομικές, εμπορικές, εκπαιδευτικές, πολιτισμικές και άλλες ενέργειες και δράσεις;
- Διαθέτει η χώρα θεσμικό πλαίσιο για βιώσιμη – αειφόρο ανάπτυξη θερμαλισμού;.

Και ακόμη:

- Οι πολίτες της χώρας μας και γενικότερα της Ε.Ε. είναι επαρκώς ενημερωμένοι για τα δικαιώματά τους σε ότι αφορά το πλαίσιο της δια-συνοριακής φροντίδας υγείας;
- Οι επιχειρήσεις θερμαλισμού έχουν πληροφόρηση; συμμετέχουν θεσμικά στις δράσεις που το υπουργείο τουρισμού διαμορφώνει; υπάρχει πληροφόρηση από τα αρμόδια υπουργεία για την οικονομική κάλυψη σε ότι αφορά τη διασυνοριακή υγεία; Το υπουργείο τουρισμού/υγείας παρακολουθούν τις εξελίξεις;
- Υπάρχει επιστημονική έρευνα; Κανόνες παρεχόμενων υπηρεσιών που αφορούν στη φροντίδα υγείας των λουομένων και των κανόνων λειτουργίας των επιχειρήσεων;
- Για ποιους τελικά γίνονται – απευθύνονται τα θεραπευτικά spa;

Αρχικά, και πριν μπούμε στην ερμηνεία των ερωτημάτων, είναι αναγκαίο να προσδιορίσουμε το αντικείμενο για το οποίο συζητάμε. Στη συνέχεια θα προσεγγίσουμε το περιεχόμενο και τις διαστάσεις του μέσα από τα ερωτήματα που θέσαμε.

Το αντικείμενο που πραγματευόμαστε και οι διαστάσεις του:

Το αντικείμενο βέβαια είναι αυτό που υπαγορεύει ο νόμος 3498/2006 (ανάπτυξη ιαματικού τουρισμού και λοιπές διατάξεις). Το θεωρώ πολύ σπουδαίο. Κοινωνικό αγαθό για την υγεία από τη μια, σπουδαίο πόρο για την τοπική-εθνική οικονομία από την άλλη. Για να αποφύγουμε λοιπόν κάθε σύγχυση η έννοια που προσδιορίζει το αντικείμενο σημειώνουμε τα παρακάτω.

Έννοια του αντικειμένου ν.3498/2006

Ιαματικός τουρισμός είναι ειδική μορφή παροχής τουριστικών υπηρεσιών σε περιοχές των οποίων κύριο χαρακτηριστικό αποτελεί η χρήση αναγνωρισμένων ιαματικών φυσικών πόρων σε ειδικές εγκαταστάσεις. Μονάδες ιαματικής θεραπείας είναι ειδικές εγκαταστάσεις με κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό.

Κέντρα ιαματικού τουρισμού - θερμαλισμού είναι ειδικές τουριστικές εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών ιαματικού τουρισμού με κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό, στις οποίες εντάσσονται μονάδες ιαματικής θεραπείας ή και εγκαταστάσεις θαλασσοθεραπείας, στις οποίες γίνεται οπωσδήποτε χρήση ιαματικών φυσικών πόρων.

Από σχολές, ενώσεις κτλ.

Θερμαλισμός: το ευρύ πεδίο θεραπευτικών και προληπτικών για την υγεία εφαρμογών οι οποίες πραγματοποιούνται με τη χρήση γήινων φυσικών υλικών (ΙΦ.Π.)

Θερμαλισμός: Το ευρύ πεδίο των θεραπευτικών & προληπτικών για την υγεία εφαρμογών που πραγματοποιούνται σε συγκεκριμένους τόπους οι οποίοι διαθέτουν γήινα θεραπευτικά μέσα (ανακ.) ανάλογες προς τούτο εγκαταστάσεις καθώς και ιδιαίτερα περιβαλλοντικά - πολιτισμικά χαρακτηριστικά.

Thermalism [Thermalismus]
Frequently used term in French speaking countries to describe the spa sector in health resorts and spas as well as the substantial contents of
Glossar: European Spas Association (2005)

Σύμφωνα με το νόμο (άρθρο 1 ορισμοί) το υπουργείο τουρισμού αναφέρει τον ``ιαματικό τουρισμό`` ως ``ειδική μορφή παροχής τουριστικών υπηρεσιών``. Μάλιστα στην παρ. 4 μας καθορίζει ότι συντελείται στα κέντρα ιαματικού τουρισμού – θερμαλισμού που είναι ειδικές τουριστικές εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών ιαματικού τουρισμού.

Δηλαδή εάν έρθω στα θέρμα να φροντίσω σύμφωνα με τις θεραπευτικές ενδείξεις που μου προτείνει το βιβλίο του ΕΟΤ (1951-52 ή 1966) είτε το φυλλάδιο του Δήμου (2015) την παραμορφωτική μου αρθρίτιδα ή την μετατραυματική κάκωση θα απολαύσω παροχή τουριστικών υπηρεσιών. Με άλλα λόγια θα κάνω τουρισμό;

Να γίνω πιο συγκεκριμένος: Ως επισκέπτης λουόμενος π.χ. των θέρμων θα φροντίσω στο υδροθεραπευτήριο την υγεία μου 20-60 λεπτά της ώρας ίσως και περισσότερο ανάλογα με το πρόγραμμα αγωγής υγείας.. Αυτό διεθνώς καλείται θερμαλιστική θεραπεία, ή υδροθεραπεία, ή balneoterapia ή crenoterapie (όρος πέρα από το νερό σε πολλές χώρες περιλαμβάνει και τον πηλό – πηλοειδή) που περιλαμβάνονται και οι προσδιορισμοί λουτροθεραπεία, εισπνοθεραπεία, ποσιθεραπεία.

Στη συνέχεια κατά τη διάρκεια της ημέρας και εφόσον ``δύναμαι`` θα έχω και την επιθυμία να βιώσω καλές και ευχάριστες εμπειρίες μορφωτικού ή άλλου ψυχαγωγικού χαρακτήρα, να αλλάξω επίσης παραστάσεις να δεχτώ ερεθίσματα να πραγματοποιήσω δραστηριότητες, σε ένα όμορφο, εναλλασσόμενο, γαλήνιο, ευχάριστο και υγιεινό περιβάλλον.

Αυτό που σχετίζεται με τον ελεύθερο χρόνο σε ένα άλλο τόπο από αυτόν της κατοικίας μου είναι και τουρισμός. Στα θέρμα η σχέση θερμαλισμού – τουρισμού γίνεται εμφανής. Για τις περίπου 82 περιοχές της χώρας μας αναγκαίο είναι να δημιουργηθεί ένα σύγχρονο πλαίσιο που θα δίνει τη δυνατότητα διαφορετικών σεναρίων τοπικού θερμαλισμού. Έτσι ο θερμαλισμός – θερμαλιστικές δράσεις θα εμπλουτίζουν το τουριστικό προϊόν και αντίθετα. Ο ιαματικός λουτρολογικός πλούτος της χώρας μας, να το πω με απλά λόγια, θα αποκτήσει περιεχόμενο. Σήμερα αυτή η σχέση-σύζευξη που γεννά το προϊόν ``τουρισμός –θερμαλισμό`` σε ένα τόπο-λουτρότοπο, δεν ευδοκιμεί στη χώρα μας μεθοδικά και υπεύθυνα. Το έλεγε και Λέκκας το 1938 «εκεί και ως έτυχεν και κατά μίμησιν``.

Σε ότι λοιπόν αφορά το αντικείμενο καλό είναι τα υπουργεία ``υγείας και τουρισμού`` να βρουν τη σχέση που τους ενώνει και με ανάλογες διαδικασίες να διαμορφώσουν το πλαίσιο ``τουρισμός και υγεία``. Οι εγκαταστάσεις που ασκούνται οι θερμαλιστικές θεραπείες, το είδος, η μέθοδος οι τεχνικές, η διοίκηση είναι θέμα του υπουργείου υγείας. Ο τόπος, το γενικότερο σύστημα είναι θέμα τουρισμού.

Για να προσεγγίσουμε το αντικείμενο συστημικά έτσι ώστε να διαμορφώσουμε σαφή αντίληψη για το περιεχόμενο τις δομές και τις λειτουργίες του κ.α. θα αναφερθούμε στις δύο ενότητες που το συγκροτούν.

Η πρώτη ενότητα αφορά τους ``φυσικούς πόρους`` και τα περιβάλλοντά τους.

Δηλαδή, αφορά στη φύση και τους γεωλογικούς, χημικούς, βιολογικούς, οικολογικούς μηχανισμούς που δημιούργησαν ως αέναο εργαστήριο, μια ιδιαίτερη κατηγορία φυσικών πόρων όπως μεταλλικό νερό, την άργιλο ως πρώτη ύλη για παρασκευή θεραπευτικού πηλού, αέρια, υδρατμούς, κλίμα.

Κατά μείζονα λόγο όταν αναφερόμαστε σήμερα σε ``ιαματικούς φυσικούς πόρους`` να εννοούμε το μεταλλικό νερό το οποίο με βάση τους κανόνες που καθορίζει η πολιτεία ανακηρύσσεται ως ``ιαματικό μέσον`` και αποτελεί πρώτη ύλη για ιαματικά παρασκευάσματα των spa.

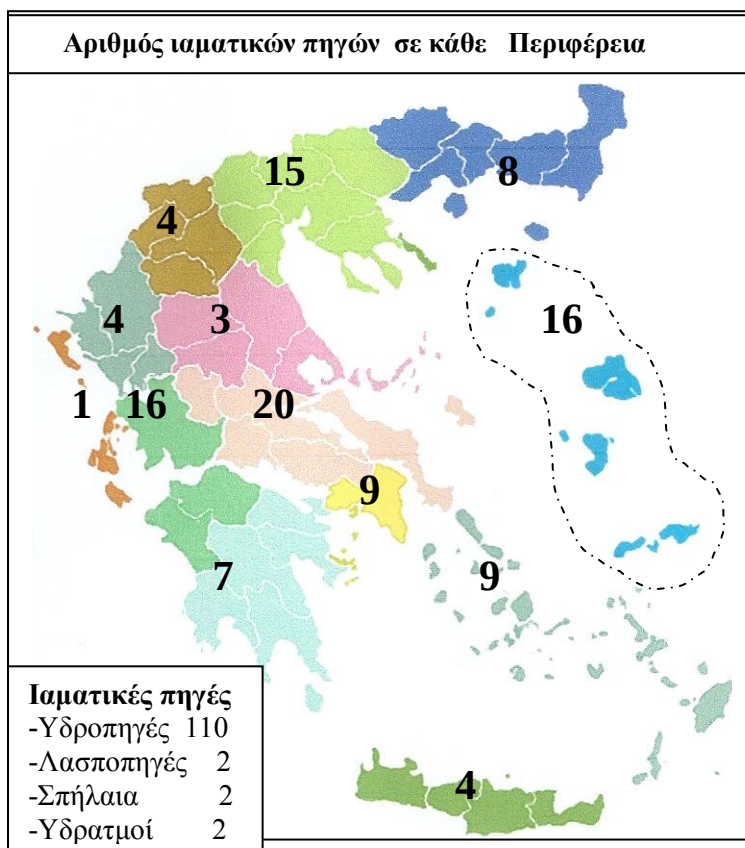
Στη χώρα μας οι θερμές ή ψυχρές μεταλλικές πηγές ή τα γεωθερμικά συστήματα είναι αποτέλεσμα τοπικών γεωλογικών, τεκτονικών, γεωχημικών, μορφολογικών, κλιματικών κ.α. συνθηκών.

Οι συνθήκες προσδιορίζουν τον συγκεκριμένο κύκλο λειτουργίας και τις ιδιότητες που εξαρτώνται κυρίως από την ποιότητα ή τον τύπο του νερού που εισρέει στη ζώνη τροφοδοσίας του συστήματος, καθώς και από τις τεκτονικές και φυσικοχημικές κ.α. διεργασίες που συντελούνται κατά τη διαδρομή του, και οι οποίες σηματοδοτούν το χαρακτηρισμό της μεταλλικής πηγής ή τους διαφορετικούς φυσικοχημικούς χαρακτήρες στη θερμή μεταλλική υδροφόρο έκταση.

Σε μία υδο-μεταλλική περιοχή πολλές φορές το νερό (οι πηγές) έχουν διαφορετικό φυσικο-χημικό χαρακτήρα

Στο χάρτη περιφερειών παρατηρούμε το αριθμό των αναγνωρισμένων –ανακηρυγμένων από το 1920 μέχρι το 2000.

Τα γήινα φυσικά υλικά στην αυθεντική τους κατάσταση δηλαδή χωρίς αλλαγή ή μετατροπή των φυσικών ή χημικών χαρακτηριστικών εμφανίζουν ή και αποδεικνύουν μέσα από την πρακτική εμπειρία του παρελθόντος ή τη σύγχρονη επιστημονική εμπειρία-τεκμηρίωση την ικανότητα να ασκούν βιολογικές δράσεις οι οποίες αξιοποιούνται στη φροντίδα της ανθρώπινης υγείας.

Ταξινόμηση νερών

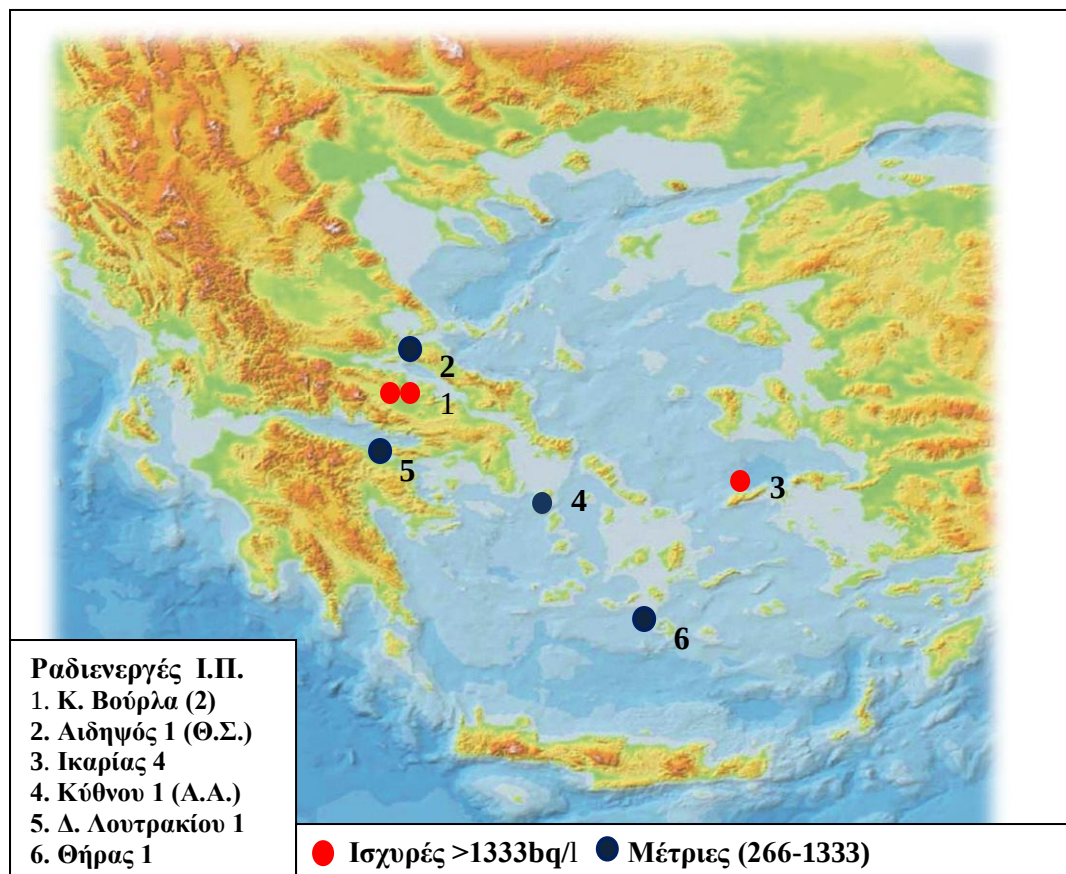
I. Μεταλλικά νερά

- Ολιγομεταλλικά
- Μεσομεταλλικά

1. Ακρατόθερμες
2. Οξυπηγές
3. Θειούχες
4. Αλατούχες Br/J
5. Αλατούχες Cl-Na
6. Θεικές
7. Υδροανθρακικές
8. Ραδιενεργές
9. Αρσενικούχες-Σιδ/χες

II. Πηλός

III. Σπήλαιο

Η δεύτερη αναφέρεται στο πολιτισμικό υπόβαθρο. Πιο συγκεκριμένα στον άνθρωπο, ο οποίος εδώ και 3000 χρόνια, αρχικά με την δύναμη της εμπειρίας του, και στη συνέχεια με την παρατήρηση και το πείραμα, δημιούργησε ενέργειες και δράσεις που ασκούνται για πρόληψη, αποκατάσταση, θεραπεία, κάνοντας χρήση φυσικών πόρων ως μέσον αγωγής υγείας. Η πολιτεία σήμερα αναγνωρίζει το μέσον ως ``ιαματικό``.

Στην Ελλάδα μητέρα της υδροθεραπείας η απόκτηση των θεϊκών δώρων της υγείας, της ευεξίας, της ομορφιάς και του σθένους από την αρχαιότητα και μέχρι σήμερα εκφράζονται σε πολλούς τρόπους:

``λουτρόν δε συχνοίσι των νοσημάτων αρήγοι αν χρεομένοισιν (ιπποκράτης)``.

Απόψεις για τις θερμές πηγές:

``τα θερμά λουτρά είναι ιερά. διότι από των ιερωτάτων γίνονται θείου και κεραυνού`` ή ``διότι δια γης διηθείται στυπτηριώδους..(Αριστοτέλης)``,

Η ψυχολογική υποστήριξη για τη θεραπεία στον επισκέπτη των λουτρών

``ληθην τ'όπισθεν ως ίθι ελεύσεται``.

Η καθιέρωση ``τουρισμού & διαφήμισης`` συγκεκριμένων περιοχών με λουτρά.

``Οικίαν, λουτρόν, ιχθύς, λαγούς, μέγιστον ησυχίας, λόγιοι εξ όλης της Ελλάδος, πλήρης φυσικών καλλονών ταύτη (Πλούταρχος)``.

``διέχουσα περί τετταράκοντα σταδίου της Όλυμπίας (Ηράκλεια), κειμένη δέ παρὰ τὸν Κυθήριον ποταμόν, οὗ τὸ τῶν Ἰωνιάδων νυμφῶν ἱερὸν τῶν πεπιστευμένων θεραπεύειν νόσους τοῖς ὕδασι (Στράβων, γεωγραφικά Ε, 32)``

``ἀπέχει δὲ ὡς πεντήκοντα Ὀλυμπίας σταδίου κώμη τε Ἠλείων Ἡράκλεια καὶ πρὸς αὐτῇ Κύθηρος ποταμός: πηγὴ δὲ ἐκδιδοῦσα ἐς τὸν ποταμὸν καὶ νυμφῶν ἐστὶν ἱερὸν ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὀνόματα δὲ ἰδίᾳ μὲν ἐκάστη τῶν νυμφῶν Καλλιφάεια καὶ Συνάλλασις καὶ Πηγαία τε καὶ Ἰασίς (Παυσανίας, Ελλάδαδος περιήγησις 6.7)``

Οι Ιωνιάδες Νύμφες ήταν 4 και τα ονόματα είναι καθαρά συμβολικά (Καλλιφάεια: αυτή που αποκαλύπτει την ομορφιά. Συνάλλασις: εκείνη που αλλάζει τον λουόμενο. Πηγαία: η σχετιζόμενη με την πηγή. Ἰασίς: εκείνη που θεραπεύει).

Για το λουτρολογικό μας πλούτο η έκφραση αγωνίας καταθέτουν οι γιατροί Μ. Βλαστός & Ν. Παπαϊωάννου 1930 στο βιβλίο τους ``ιαματικά πηγαί`` είναι χαρακτηριστική:

καὶ Θέρους», καθὼς καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν Πηγῶν, διὰ Κρηνοθεραπείαν, Κλιματοθεραπείαν καὶ Θαλασσοθεραπείαν ἔσον ἡ **Ἑλλάς μας**. ἀλλ' ὅπως αἱ τόσαι μας πολῦτιμοι Ἀρχαιοτέτητες, οὕτω καὶ αἱ Πηγαί μας καλύπτονται ὑπὸ τοῦ πυκνοῦ πέπλου **τῆς ἀγνοίας**. ἀνεξερευνήτοι δὲ καὶ ἀτημέλητοι, λησμονημένοι ἀπὸ αἰῶνων ἀναμένουσιν ἐκείνους οἱ ὅποιοι ὡς ἄλλοι Ἀρχαιολόγοι θὰ τὰς ἀποκαλύψουν εἰς τὰ ὄμματα καὶ

Από την εποχή του Αριστοτέλη, του Ιπποκράτη, Πλούταρχου κ.α. περάσαμε στις ρωμαϊκές θερμές και στη συνέχεια στο βυζάντιο.

Το 1480 οι πρώτοι λουτρολόγοι γιατροί κάνουν την εμφάνισή τους στη Γερμανία,

το 1498 οι Ιταλοί μελετούν τα μεταλλικά νερά ενώ

το 1670 και το 1750 η ακαδημία επιστημών της Γαλλίας μελετά το χημισμό της ιδιαίτερης κατηγορίας των μεταλλικών νερών.

Το 1833 αρχίζοντας από την Κύθνο, κτίζονται τα ιαματικά λουτρά στη χώρα μας, (1855 Λουτράκι και Μέθανα, το 1895 Υπάτη κτλ.) σύμφωνα με τις τότε αντιλήψεις.

Στη χώρα μας μέχρι το 1918 σύμφωνα με τον Α. Παπαμάρκου¹ οι αναβλύζουσες πηγές ήταν 93.

Το 1920 δημιουργείται ο νόμος 2188 και η αναγνώριση 19 πηγών ως «ιαματικών».

Το 1923 ιδρύεται το χημείο και η γεωλογική υπηρεσία του Κράτους που επιμελήθηκαν των πηγών Στη συνέχεια η υπηρεσία ξένων και εκθέσεων το τμήμα ιαματικών πηγών του υπουργείου εθνικής οικονομίας, κατέγραψε το 1931 τον αριθμό 152 πηγών και δημοσιεύει για πρώτη φορά επίσημα το έγγραφο «πίναξ ιαματικών πηγών και ατμοθέρμων εν Ελλάδι» καθορίζοντας την ονομασία της πηγής, τον τόπο (επαρχία) και το χαρακτηρισμό της ιαματικής πηγής.

Μία επιμελημένη έρευνα από τη Δ/ση λουτροπόλεων και ιαματικών πηγών που δημοσιεύτηκε το 1938 από το Δ/ντή Ν. Λέκκα με τίτλο ``αι 752 μεταλλικαί πηγαί της Ελλάδος`` ήταν και η πληρέστερη καθώς περιείχε όλα τα στοιχεία. Να μην λησμονήσουμε και την έδρα ``κλινικής υδρολογίας και κλιματοθεραπείας στο πανεπιστήμιο της Αθήνας``.

Οι ανακηρύξεις υδροπηγών από την ελληνική πολιτεία, με προσδιορισμό «ιαματικές» πραγματοποιήθηκε με το πρώτο νομοθετικό έργο που έγινε το 1920. Το 1920 είχαμε την απόφαση 40032/4-7-1900 του υπουργείου εσωτερικών για την ανακήρυξη της πηγής Ηραίας Αρκαδίας ως ιαματικής. Στη συνέχεια έγιναν ανακηρύξεις πηγών με τους νόμους 2188/21-8-17-6/1920 και 4844/30-7-4-8/1930 που χρονικά σε ομάδες είναι:

Σημειώνουμε ότι:

- Πολλές από τις πηγές αυτές δεν υπάρχουν. Τη θέση τους πήραν υδρομαστευτικά έργα προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες σε παροχή ιαματικού νερού. Αυτό συνέβη σε πολλές περιπτώσεις και είναι φυσικό καθώς βασικός κανόνας για οποιαδήποτε θερμαλιστική ανάπτυξη είναι αναγκαία η σταθερή παροχή και η σταθερότητα των φυσικο-χημικών χαρακτηριστικών του ιαματικού νερού.

- Από την εμπειρία μέχρι σήμερα φαίνεται ότι ο αριθμός των ιαματικών φυσικών πόρων είναι 116. Ο αριθμός αυτός αντιπροσωπεύει:

- α) θερμές ή ψυχρές υδροφόρες εκτάσεις από τις οποίες με υδρομαστευτικά έργα (γεωτρήσεις, φρεάτια, σήραγγες) και τεχνικά μέσα αντλούμε ιαματικό νερό
- β) σε φυσικές αναβλύσεις νερού (υδροπηγές) θερμές ή ψυχρές
- γ) σε λασποπηγές (κοιτάσματα φυσικού ώριμου πηλού)
- δ) σπήλαια νερού και σπήλαια υδρατμών
- ε) φυσικών εκπομπών αερίων.

Να σημειώσουμε και κάτι πολύ σημαντικό:

Αυτό που ισχύει ως φροντίδα υγείας για την υδροθεραπεία με ιαματικό νερό ισχύει και για τη θαλασσοθεραπεία και μην ξεχνάμε την κλιματοθεραπεία. Αυτό σημαίνει μεγάλο άνοιγμα αναπτυξιακών δραστηριοτήτων στον τομέα του Ελληνικού Τουρισμού-Θερμαλισμού. Σημειώνουμε και το συγκριτικό πλεονέκτημα των θερμών χλωριονατριούχων ή αλατούχων νερών σε παραθαλάσσιες περιοχές που δεν είναι ενταγμένα ως ιαματικά στο σύστημα θερμαλισμός.

Προτάσεις για επαναπροσδιορισμό άρθρων και προσθήκες στο αντικείμενο

Ο νόμος 3498/2006 αποτελείται από 23 άρθρα. Η μελέτη του περιεχομένου των άρθρων σε σχέση με τη θερμαλιστική πραγματικότητα έτσι όπως αυτή διαμορφώνεται στον ελληνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο χάρτη μας οδηγεί στις εξής διαπιστώσεις:

- Έχει σοβαρές ελλείψεις σε όλα τα πεδία που χαρακτηρίζουν το αντικείμενο.
- Μερικά του άρθρα είναι αντικρουόμενα
- Μερικά του άρθρα έχουν στην ουσία αυτοκαταργηθεί
- Δίνει μεγάλη έμφαση στην ``αναγνώριση``, με λανθασμένη διαδικασία καθώς δεν την ολοκληρώνει, αντίθετα μπλοκάρει την πρόοδο του θερμαλισμού.
- Δεν παρέχει μία συνολική και ολοκληρωμένη δραστηριότητα-στρατηγική που να εμπνέει δημιουργία, δυναμική, και καινοτομίες στο αντικείμενο
- Έχει μερικά άρθρα ``καλά`` που χρήζουν προσοχής αλλά δεν ενεργοποιήθηκαν.
- Έχει κατά τη γνώμη μας και άρθρα που δεν μπορούν να ισχύσουν (παράνομα)
- Δεν προωθεί και ούτε διαμορφώνει μία δυναμική στην έρευνα την ανάπτυξη, στη μέθοδο λειτουργίας του συστήματος, τη συνεργασία των εμπλεκόμενων στο αντικείμενο.

Η πρότασή μας λοιπόν για επαναπροσδιορισμό των άρθρων που ισχύουν στο νόμο 3498/2006 αλλά και η προσθήκη νέων, γίνεται καθώς,

1. Βρισκόμαστε στην μετά από δύο χρόνια εφαρμογής της ``υγείας χωρίς σύνορα`` και η χώρα μας είναι εκτός διαδικασιών, παντελώς ανέτοιμη και χωρίς καμία ενέργεια
2. γνωρίζουμε μέσα από συζητήσεις, προβληματισμούς που πραγματοποιούμε στην ΟΜΤη την αναγκαιότητα να εμβαθύνουμε στα παρεμβατικά προγράμματα της ``βιομηχανίας των spa`` και της διαδικασίας εκτέλεσης αυτών. Εάν δούμε με καθαρό μάτι τα αντικείμενα της στρατηγικής της Ευρώπης του 2020 επιγραμματικά αυτά έχουν τις ακόλουθες προτεραιότητες:
 - I. Έξυπνη ανάπτυξη: ανάπτυξη της οικονομίας που βασίζεται στη γνώση και στις καινοτομίες.
 - II. Βιώσιμη ανάπτυξη: Προβάλλεται μία αποτελεσματική / αποδοτική έρευνα και μία πιο οικολογική (βιο-φυσική, οικο-κοινωνική) αλλά και ανταγωνιστική οικονομία.
 - III. Ανοιχτή σε όλους ανάπτυξη: προάγοντας μια υψηλής ενασχόλησης οικονομία, παρέχοντας κοινωνική – τοπική συνοχή.

Η αναγκαιότητα μεταρρυθμίσεων

Προτείνω ανεπιφύλακτα ως κατεπείγον την αναγκαιότητα γενναίων τροποποιήσεων του ν. 3498/2006. Παράλληλα τη δημιουργία νομοθετικού έργου στο υπουργείο υγείας για τις μονάδες υδροθεραπείας (spa) έτσι ώστε η νομοθετική πρεσβεία του ελληνικού θερμαλισμού να διαμορφώνει το ``όλον`` του αντικειμένου ως ένα αυτόνομο σύστημα που συγκροτείται και λειτουργεί στο πλαίσιο ``υγείας και τουρισμός``.

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

Πρόδρομη εργασία όλων είναι οι εννοιολογικοί προσδιορισμοί του αντικειμένου. Έχει ιδιαίτερη σημασία το απόφθεγμα του κυνικού φιλοσόφου Αντισθένη (445-360): «Αρχή σοφίας ονομάτων επίσκεψης».

Η πραγματικότητα για την εξέλιξη και λειτουργία του θερμαλισμού μας υπαγορεύει τον καθορισμό του εννοιολογικού χάρτη του αντικειμένου. Οι έννοιες, οι ορισμοί και οι προσδιορισμοί είναι απαραίτητο να καθορισθούν με σαφήνεια, καθώς χαρακτηρίζουν την κοινωνική δράση, δίνουν νόημα και περιεχόμενο στις θερμαλιστικές ενέργειες που συμβαίνουν, δεν παραπλανούν τους πολίτες – επισκέπτες, και ούτε δημιουργούν σύγχυση πράγμα που είναι εμφανές και συμβαίνει στη χώρα μας.

Πρώτη μας παρατήρηση λοιπόν το «γλωσσάρι του ελληνικού θερμαλισμού». Τι ονομάζουμε π.χ. λουτρόπολη; τι είναι ιαματικά λουτρά τι ονομάζουμε επιχείρηση ιαματικών λουτρών, ή επιχείρηση θερμαλισμού;

Ο εννοιολογικός προσδιορισμός επίσης είναι αναγκαίος καθώς πάνω του θα δομηθεί μία συγκεκριμένη επιχειρησιακή δραστηριότητα. Τι ονομάζουμε π.χ. ``ιαματικά λουτρά``. Κατά τη γνώμη μου αυτά που διαθέτουν α) ιαματικό φυσικό μέσο επιστημονικά αναγνωρισμένο και εμπειρικά αποδεδειγμένο β) η τοποθεσία και το κλίμα δεν επηρεάζουν τις δυνατότητες ανάρρωσης και ανάπαυσης και ελέγχονται σε χρονικά διαστήματα γ) διαθέτει διάφορες δυνατότητες παροχής υπηρεσιών για την εφαρμογή του ιαματικού μέσου δ) οι κύριες ενδείξεις θεραπείας και αντενδείξεις έχουν αναγνωρισθεί και ανακοινωθεί επιστημονικά. Ο τίτλος ``ιαματικά λουτρά`` σήμερα διεθνώς αναφέρεται με την έννοια spa. Επομένως εάν γίνει εννοιολογικός προσδιορισμός, τότε δεν μπορεί ο καθένας να αναφέρει ως spa οτιδήποτε και οπουδήποτε γίνεται με τη χρήση νερού και ούτε όπως αναφέρεται στο νόμο ως κέντρα αναζωογόνησης.

Δίνουμε παρακάτω ένα εννοιολογικό παράδειγμα.

Προσεγγίζοντας ερμηνευτικά το αντικείμενο ανεπιφύλακτα θα έλεγα ότι ο ελληνικός θερμαλισμός αποτελεί ``εθνικό απόθεμα`` που αξιοποιείται με στόχο τη φροντίδα της ανθρώπινης υγείας, την ανάπτυξη της οικονομίας την περιβαλλοντική ωφέλεια.``

Η ίδια έννοια ισχύει και για μεγάλο μέρος ιαματικών πηγών.

N. 3498/2006

Πρόταση:

Άρθρο 1 Ορισμοί Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί: Ιαματική πηγή είναι φυσική ανάβλυση ή άντληση ιαματικού φυσικού πόρου με τεχνικό έργο, όπως από γεώτρηση, φρέαρ, τάφρο ή σήραγγα (φυσική ή τεχνητή) ή φυσική δημιουργία ιαματικού πηλού. Ως ιαματικοί φυσικοί πόροι θεωρούνται φυσικά νερά (ψυχρά ή θερμά), ατμοί, φυσικά αέρια ή πηλοί, που έχουν ιαματικές ιδιότητες, αναγνωρισμένες σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Ιαματικός τουρισμός είναι ειδική μορφή παροχής τουριστικών υπηρεσιών σε περιοχές των οποίων κύριο χαρακτηριστικό αποτελεί η χρήση αναγνωρισμένων ιαματικών φυσικών πόρων σε ειδικές εγκαταστάσεις.
--

Θερμαλισμός. (Ιαματική πηγή).

Εθνικό απόθεμα, μέρος της φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς που ανήκει στο δημόσιο, το οποίο το διαχειρίζεται το προστατεύει και το αξιοποιεί για να συμβάλλει στην αγωγή υγείας των ανθρώπων και στην οικονομική ανάπτυξη.

Ερμηνεία. εθνικό απόθεμα: Η πηγή Θερμοπυλών, Ανιγρίδων Νυμφών, το σπήλαιο του Ιπποκράτη στη Νίσυρο, Μήλο, του Πανυσανία στα Μέθανα στην Ηράκλεια η πηγή Απολλωνίας, οι αναφορές του Αριστοτέλη και του Πλούταρχου για τις πηγές Αιδηψού, Ηφαίστου στη Λήμνο, οι αναφορές του Γαληνού για την πηγή Μυτιλήνης, Αθηνάς στην Υπάτη, Θέρμων στην Ικαρία και άλλες πηγές, τόποι από τη μυθολογία, την ιστορία δεν είναι απλά και μόνο άντληση ιαματικού φυσικού πόρου από γεώτρηση ή φρέαρ, τάφρο ή σήραγγα. Η κάθε πηγή και το περιβάλλον της, στη φυσική και πολιτισμική της διάσταση αποτελεί ένα σπάνιο και πολύ σημαντικό εθνικό απόθεμα. Είναι η ιστορία μας ο πολιτισμός μας στην πιο ωραία του διάσταση. «υδωρ δε, ως ψυχρόν, ούτω και θερμόν ωφέλιμον ανθρώπω» θα μας πει ο σοφός Πλούταρχος από τη Χαιρώνεια στη μελέτη του «πότερον ύδωρ ή πυρ χρησιμότερον» για να καταλήξει στην περίφημη ρήση του Πινδάρου «άριστον μεν ύδωρ».

Αναγνώριση και ανακήρυξη:

Ειδικά για την αναγνώριση καθώς αποτελεί τη βάση πάνω στην οποία δομείται όλο το σύστημα θα έλεγα τα εξής:

Τι αναγνωρίζουμε, πως και γιατί; Με το σχέδιο νόμου οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τρία πράγματα

- **Φυσικούς πόρους ως ιαματικούς**
- **Εγκαταστάσεις αγωγής υγείας** με χρήση ι.φ.π.. Η κάθε μονάδα θερμαλισμού αναγνωρίζεται με όρους και προϋποθέσεις ως μονάδα «Φροντίδας Υγείας».

Παρατήρηση: Κατά τη γνώμη μου οφείλουμε να αναγνωρίζουμε μόνο νερό ως φυσικό ιαματικό πόρο. Όλα τα άλλα είναι παράγωγα (μέσα εφαρμογής αγωγής υγείας ή μέσα θερμαλιστικών ενεργειών) και εφόσον με εφαρμογή ανάλογων κανόνων τα παρασκευάζουμε τότε τα αναγνωρίζουμε να αποτελούν μετά από τεκμηριωμένη έρευνα μέσον φροντίδας της υγείας.

- **Θερμαλιστικό τόπο υγείας**

1. Χαρακτηρισμός, ανακήρυξης ιαματικών πηγών, ανάκλησης N. 2188 21-5—17-6 1920 Άρθρον 1.—Ίαματικά πηγαί, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ παρόντος Νόμου, εἶναι αἱ ἐν Ἑλλάδι κείμεναι πηγαί ὑδάτων μεταλλικῶν ἢ μὴ, αἵτινες ἤθελον κηρυχθῇ ὡς τοιαῦται διὰ Β. Διατάγματος ἐκδιδόμενου προτάσει τοῦ ἐπὶ τοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ Ὑφυπουργοῦ) καὶ κατόπιν γνωμοδοτήσεως τοῦ (Ἀνωτάτου Ὑγεινικοῦ Συμβουλίου) βεβαιούντος τὰς ἱαματικὰς ἰδιότητας αὐτῶν. Κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἂν τρόπον δύναται νὰ ἀρθῇ ὁ χαρακτηρισμὸς πηγῆς τινος ὡς ἱαματικῆς. Ἡ ἀναγνώρισις μιᾶς πηγῆς ὡς ἱαματικῆς γίνεται εἴτε τῇ πρὸς τὸ (Ὑφυπουργεῖον Τύπου καὶ Τουρισμοῦ) αὐτῶν καὶ ἑξ ἑξῆς.	ἄρθρο 4 Διαδικασία αναγνώρισης 3. Με ἀπόφαση τοῦ Υπουργοῦ Τουριστικῆς Ἀνάπτυξης ἡ ὁποία δημοσιεύεται στὴν Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καθορίζονται ὁ τύπος, τὸ περιεχόμενον τῆς αἰτήσεως ἀναγνώρισης ἱαματικῶν φυσικῶν πόρων, τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά καὶ ἡ διαδικασία ποὺ ἀκολουθεῖται. Στὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά περιλαμβάνεται τὸ τοπογραφικὸ διάγραμμα τῆς τοποθεσίας ποὺ βρίσκεται ἡ ἱαματικὴ πηγή, ὑδρογεωλογικὴ μελέτη, ραδιολογικὴ ἔκθεση, μικροβιολογικὴ, φυσικὴ καὶ χημικὴ ἀνάλυσις, καθὼς καὶ ὑγειονομικὴ ἔκθεση γιὰ τὶς ἐνδείξεις καὶ ἀντενδείξεις τῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἱαματικοῦ φυσικοῦ πόρου. Ἄρθρο 5 Αναγνώριση ἱαματικῶν φυσικῶν πόρων - Κατάργησις διακρίσεων 1. Φυσικοὶ πόροι ποὺ ἔχουν ἱαματικὰς ἰδιότητες ἀναγνωρίζονται με ἀπόφαση τοῦ Υπουργοῦ Τουριστικῆς Ἀνάπτυξης, ἡ ὁποία δημοσιεύεται στὴν Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, μετὰ ἀπὸ σύμφωνη γνώμη τῆς Επιτροπῆς Προστασίας ἱαματικῶν Φυσικῶν Πόρων ποὺ προβλέπεται στὸ ἄρθρο 10 τοῦ παρόντος νόμου καὶ πρότασις τοῦ Ε.Ο.Τ.. 2. Ἡ ἀπόφασις ἀναγνώρισης φυσικῶν πόρων ὡς ἱαματικῶν ἀναφέρει τὸ εἶδος τοῦ φυσικοῦ πόρου, τὴν τοποθεσίαν ἀνάβλυσθός ἢ ἀντλήσεώς, τὰ φυσικὰ, χημικὰ, ραδιολογικὰ καὶ βιολογικὰ χαρακτηριστικά του, τὶς ἱαματικὰς ἰδιότητες καὶ τὶς ἐνδείξεις καὶ ἀντενδείξεις γιὰ τὴν ἀσφαλὴ χρήση του καὶ συνοδεύεται ἀπὸ τοπογραφικὸ διάγραμμα, ἐγκεκριμένο ἀπὸ τὸν Ε.Ο.Τ., τὸ ὁποῖο με φωτοσμίκρυνσιν συνδημοσιεύεται στὴν Εφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ στὸ ὁποῖο ἀποτυπώνεται ἡ θέσις ἀνάβλυσθός ἢ ἀντλήσεως, καθὼς καὶ τὰ κτίσματα ἢ ἔργα τοῦ ὑπάρχοντος γύρω ἀπὸ τὴν ἱαματικὴν πηγὴ καὶ σε ἀπόπτασις διακρίσεων μέτρων ἀπὸ αὐτή.
2. Ἀδεία λειτουργίας ἱαματικῶν πηγῶν N. 2188 21-5—17-6 1920 Άρθρον 7.—Ἀπαγορεύεται ἡ λειτουργία ἱαματικῶν πηγῶν ἀνεῦ ἀδείας τοῦ ἐπὶ τοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ Ὑφυπουργοῦ), χορηγομένης, κατόπιν τοῦ Β. Διατάγματος, (περὶ κηρύξεως ὡς ἱαματικῆς πηγῆς), ἐκδιδόμενου συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 1. Ἡ τοιαύτη ἀδεία δύναται νὰ ἀνακληθῇ ὑπὸ τοῦ (Ὑφυπουργοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ), συμφώνως πρὸς τὴν § β' τοῦ ἁρθ. 1 τοῦ παρόντος νόμου. Β. Δ. 7-21-8 1920 Άρθρον 1.—Ὁδὴμία πηγὴ ὑδάτων μεταλλικῶν ἢ μὴ τοιούτων, δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἱαματικὴ πηγὴ ἀνεῦ ἀδείας ἐκμεταλλεύσεως ἐκδιδόμενης, ὡς κατωτέρω ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ (Ὑφυπουργοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ).	
Ὑποβολὴ στοιχείων πρὸς ἔκδοσιν ἀδείας α) Πιστοποιητικὸν ἐκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ οἰκείου ὑποθηκοφύλακος ἢ ἄλλῃ ἐπίσημος βεβαίωσις, ἐμφαίνοντα τὸν κύριον τοῦ ἐδάφους, ἐξ οὗ ἀναβλύουσιν αἱ πηγαί. Ἐὰν τὴν αἴτησιν ὑποβάλλῃ ὁ ἐνοικιαστής, συνυποβάλλεται καὶ ἐπίσημον ἀντίγραφον τῆς ἐνοικιασείας. β) Σχεδιάγραμμα εἰς κλίμακα 1:500 τῆς περιοχῆς ἐνθα κεῖνται αἱ πηγαί, ἥτις κρίνεται ἀπαραίτητος πρὸς ἀνέγερσιν ὑδροθεραπευτηρίων καὶ τῶν ἀναγκαίων παρατηρημάτων. Τὰ τυχόν ὑπάρχοντα κτίρια ἢ ἄλλα ἔργα δεόν νὰ σημειοῦνται ἐν τῷ σχεδιασμῷ. Τὸ σχεδιάγραμμα δεόν νὰ εἶναι συντεταγμένον ὑπὸ μηχανικοῦ ἐπιστήμονος. γ) Ἱστορικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἔκθεσις περὶ τῶν φυσικοῖατρικῶν ἐρευνῶν τῶν πηγῶν, τοῦ κλίματος καὶ τῶν ἐν νένει συνθηκῶν ὑγιεινῶν τοῦ τόπου. δ) (καὶ Δ. 27-11—2-12 1925). Ἐκθέσις χημικῆς ἀναλύσεως τῶν ὑδάτων διερευνηθείσων ἐν τῇ τῶν Ὑποθηκοφύλακος καὶ ἑξ ἑξῆς.	Y.A.16665(διαδικασία αναγνώρισης 22/12/2006) Y.A 17414 (τροποποίηση της υπ' αριθ. 16665-22/12/2006 Y.A1721 (τροποποίηση της 16665 που τροποποιήθηκε ως 17414) YA2997(Τροποπ. Χαρακτηρισμού)

Το 1920 η διαδικασία ήταν απλή. Το 2006 έγινε σύνθετη.

Αναγνωρίζω σημαίνει κάτι που δημιουργώ και έχει νόημα για τη λειτουργία του συστήματος π.χ. αναγνωρίζω με κανόνες τα Θέρμα Ικαρίας ως Θερμαλιστικό τόπο Υδροθεραπείας και Θαλασσοθεραπείας.

Έτσι δίνω ταυτότητα και δημιουργώ συγκεκριμένες έννοιες π.χ. τι είναι Θερμαλιστικός τόπος Υδροθεραπείας και Θαλασσοθεραπείας. τι είναι Λουτρόπολη; Έτσι προσδιορίζω τις προδιαγραφές ως προς το αντικείμενο και τη λειτουργία του.

Τα τελευταία 40-50 χρόνια δώσαμε και δίνουμε μεγάλη διάσταση στο μέσον. Δηλαδή στον ιαματικό πόρο ως μέσον και συγκεκριμένα στην ιαματική υδροπηγή.

Ο νόμος «ΙΑΜΑΤΙΚΑΙ ΠΗΓΑΙ του 1920» προέβλεπε τα πάντα. Υδροθεραπευτήρια, κανονισμούς, άδειες, χαρακτηρισμού λειτουργίας κ.α. Υπήρχε στο νόμο και η ζώνη προστασίας των 1000 μέτρων. Μία επιμελημένη κριτική προσέγγιση του νόμου μας μεταφέρει σε ζώνη 1000 όχι απλά προστασίας αλλά ζώνη που υλοποιείται η κοινωνική δράση «θερμαλισμός», που στο εξωτερικό ήδη εφαρμοζόταν. Δηλαδή ένας ιδιαίτερος χώρος που πάω να φροντίσω την υγεία μου. Έτσι π.χ. παρατηρούμε τον τίτλο: Congress international du **turism** du **thermalism** et du

climatisme. Paris June 1937, και βέβαια από τότε ήδη υπάρχει και η Παγκόσμια Οργάνωση Θερμαλισμού και η SITH (Ενωση Τεχνικών Θερμαλισμού).

Η αναγνώριση-ανακήρυξη ενός φυσικού πόρου ως ιαματικού δεν φτάνει. Οφείλει να συνοδεύεται με την αναγνώριση των συγκεκριμένων και καθορισμένων εγκαταστάσεων και σε εξαιρετικές περιπτώσεις του τόπου ως θεραπευτικού ή ιαματικού.

Το 2004 στις 20 Μαΐου στη γενική συνέλευση της espa ο πρόεδρος Nicasio Perez Menzel ανακοίνωσε το κείμενο ``βασικών αρχών`` θερμαλισμού.

Σε δύο από αυτά σημειώνεται ότι:

Basic Position

Spas, health resorts and spa facilities in Europe represent an indispensable part in the health system of their country. They influence the cultural background of the region, are an important economic and social factor and preserve many jobs.

A formal structure of this kind and to such an extent cannot be found in all countries. In some countries a structure is also part of being recognised (by the state). Here the common objective must be to establish a standardised structure in order to create more transparency on the European market.

- Αποτελούν ουσιώδες τμήμα του συστήματος υγείας της χώρας που δραστηριοποιούνται
- Επηρεάζουν το πολιτισμικό υπόβαθρο της περιοχής
- Αποτελούν σημαντικό οικονομικό και κοινωνικό παράγοντα
- Συντηρούν πολλές θέσεις εργασίας
- Πολλές χώρες δεν διαθέτουν επίσημο και πλήρες θεσμικό πλαίσιο
- Καθιέρωση τυποποιημένου πλαισίου για τη διαφάνεια στην ευρωπαϊκή αγορά.

Οι θεραπευτικές ενδείξεις – αντενδείξεις των θεραπευτικών τόπων και των επιχειρήσεων ιαματικών νερών σε μία περιοχή είναι ευνόητο ότι θα καθορίζονται από τα θεραπευτικά μέσα δηλαδή τους αναγνωρισμένους ιαματικούς Φ.Π. , το είδος των εγκαταστάσεων και τον τρόπο-μεθόδους αγωγής υγείας που χρησιμοποιούνται.

Προτείνουμε λοιπόν την αναγνώριση τριών περιπτώσεων πάνω στις οποίες θα δομηθεί όλο το Σύστημα «Ελληνικός Θερμαλισμός»

Α) Φυσικούς πόρους ως ιαματικούς (Γήινα Φυσικά θεραπευτικά μέσα (του εδάφους/της θάλασσας /του κλίματος)) εφόσον ασκούν λόγο φυσικών, χημικών βιολογικών ιδιοτήτων ευεργετική επίδραση στη ανθρώπινη υγεία.

Β) Εγκαταστάσεις αγωγής υγείας. Οι θερμαλιστικές εγκαταστάσεις σε ένα τόπο που θα αναγνωριστούν ως μονάδα Α/θμιας φροντίδας υγείας γιατί πληρούν τις προϋποθέσεις μπορεί να έχουν και τη δική τους διαφορετικότητα. Μπορεί π.χ. να είναι Επιχείρηση ιαματικών νερών, μονάδα πηλοθεραπείας, υδροθεραπευτήριο υδροθείου, μονάδα ή επιχείρηση ραδιοθεραπείας, θαλασσοθεραπείας, εισπνοθεραπείας κτλ

Γ) «Θεραπευτικούς τόπους» Καθιέρωση κριτηρίων για τον χαρακτηρισμό ενός συγκεκριμένου τόπου ως «θερμαλιστικού τόπου ανάρρωσης» π.χ. ευνοϊκή θέση ως προς το βιοκλίμα, το περιβάλλον την προστασία, ιαματικό φυσικό πόρο, κανόνες λειτουργίας, νερό, τροφή, περιβάλλον, τήρηση κανόνων υγιεινής κ.α.)

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι η κατάταξη-ταξινόμηση των λουτροτόπων με διαφορετικό χαρακτήρα θα δώσει περιεχόμενο, θα αναδείξει τον θερμαλισμό και θα ανοίξει νέους δρόμους σε πολλά επίπεδα.

Ο ελληνικός Θερμαλισμός θα αποκτήσει πλούσιο περιεχόμενο ως προς τις δράσεις, τις μορφές τις ιδιαιτερότητες κλπ.

Η Δομή του οφείλει να είναι συγκεκριμένη

1. Στο πεδίο των «φυσικών πόρων». Αρμοδιότητα γνωμοδότησης του (ΥΠΕΚΑ)

- Πηγές (Total springs)224
- Ιαματικές (medical Mineral Water springs) ...116
- Αξιοποιήσιμες (thermal station spa)82
- Ζώνες προστασίας ;
- Περιοδικές μετρήσεις ;
- Αποθέματα βεβαιωμένα πιθανά για το ιαματικό νερό ;
- Πρωτόκολλο για τα αποθέματα;
- Νομοθετικό πλαίσιο για τις Ι.Π.
- Προστασία και αξιοποίηση θερμαλιστικών πόρων
- Χρήσεις σε θερμαλιστικές & άλλες ενέργειες (βλέπε οδηγία)
- Καθορισμός χρήσεων (να καταγραφούν σε παράρτημα)
- Κατάρτιση καταλόγου θερμαλιστικών πόρων (Μητρώο)
- Αρμοδιότητες περιφερειακών οργάνων

2. Νομοθετικό έργο Υπουργείων Υγείας / Οικονομίας - Τουρισμού

- **Ιδιοκτησία:**
 - Δημόσια, Ιδιωτικά
- **Υπάρχουν κανόνες για τα spa;**
 - Υγεία (αναλύσεις, έρευνα, έλεγχος κτλ.)
 - τεχνικές εφαρμογών
 - Τουρισμός
 - Ποιότητα λουτροτόπων (iso)
 - οι κανόνες να διαφοροποιούνται στις περιοχές/Περ-ριες
- **Τηρούνται έλεγχοι στους εφαρμοζόμενους κανόνες στο spa;**
 - spa αναγνωρισμένο
 - Ιατρικό κέντρο (xealth center)
 - Τοπικός - περιφερειακός τουρισμός
- **Θεραπείες αναγνωρισμένες από το Εθνικό Σύστημα Υγείας (the state health system);**
 - Δημόσιο (ΕΣΥ) % κάλυψη, ασφάλεια;

2.1 Χρήστες Ιαματικών Υπ. Υγείας/ Τουρισμού

Χρήστες & κανόνες με/χωρίς συνταγή γιατρού ;

Καθιέρωση - Λόγοι επίσκεψης (πρόληψη, θεραπεία, αποκατάσταση

2.3 Πρόβλεψη ταξινόμησης κριτηρίων για τους χρήστες π.χ.

- ηλικίες;
- τρόπο πληρωμής ;
- οργάνωση της διαμονής ;

3. Προσωπικό στο Θερμαλιστικό Σταθμό. (Υγείας/Τουρισμού)

- Αριθμός εργαζομένων
 - επίπεδο / εκπαίδευση;
 - Θεσμοθετημένοι κανόνες που καθορίζουν θέση/ επίπεδο εκπαίδευσης;
 - Ελάχιστο προσόν θέση
- **Ιατρικό προσωπικό**
 - Καθιέρωση γιατρού/τρών υδροθεραπευτηρίου σύμφωνα με την κίνηση;
 - Ειδικευμένοι σχετικά με το θερμαλισμό;

4. Θερμαλιστικές Υπηρεσίες - Εφαρμογές

5. Στοιχεία Οικονομίας

6. Νομοθετικά: Υπουργείο Τουρισμού.

- Επιτροπή ελληνικού θερμαλισμού (3-5 άτομα)
- Κεντρικό γραφείο θερμαλισμού (υπηρεσία)
- Άδειες χρήσεων θερμαλιστικών ενεργειών, αρμόδια όργανα και
- Διαδικασίες σε σχέση με περιφερειακό – τοπικό θερμαλισμό.
- Έρευνα – εκπαίδευση
- Θεσμικός συντονισμός σε διάφορα επίπεδα
- προγραμματισμός πρωτοβουλιών
- Προώθηση εταιρικής εικόνας
- Εισαγωγή επώνυμων προϊόντων
- Ορισμός θερμαλιστικών περιοχών και καθορισμός προσόντων
- Προώθηση προϊόντων που προέρχονται από το νερό
- Θεραπείες σε εργαζομένους σε ετήσια βάση
- Θεσμικός συντονισμός διαβούλευση
- Αξιολόγηση και ενσωμάτωση (ιαματικά λουτρά και ενσωμάτωση σε άλλες εγκαταστάσεις υγείας που βρίσκονται στην περιοχή)
- Ειδίκευση, επαγγελματική κατάρτιση
- Σήμα ποιότητας περιβάλλοντος (υπάρχει σε πολλές περιφέρειες)
- Χρήση του όρου
- Κυρώσεις

Βασικοί κανόνες και αρχές που αφορούν το σχεδιασμό του νόμου με αντικείμενο.

1. Σε μία θερμή υδροφόρο έκταση οφείλουν να συνυπάρχουν αναπτυξιακά: ο τουρισμός-θερμαλισμός με την ενεργειακή χρήση και σε ειδικές περιπτώσεις μεταλλικών- ιαματικών νερών με την εμφιάλωση. Η κοινή αντιμετώπιση για την ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων σε όλους τους τομείς είναι το ζητούμενο. Να χαρακτηρίζεται ενιαίο το θερμό ή ψυχρό υδάτινο μεταλλικό πεδίο (υδρομεταλλική λεκάνη-περιοχή) και η διαχείρισή του να προσβλέπει σε όλες τις χρήσεις, και στην προστασία.

2. Διαχείριση του μεταλλικού πεδίου. Η διαχείριση των θερμών ή ψυχρών μεταλλικών νερών ανήκει κατά κυριότητα στο δημόσιο.

3. Να ξεκαθαριστούν οι έννοιες σε σχέση με το αντικείμενο: ποιοι το διαχειρίζονται; ποιοι οι χρήστες; ποιοι ασκούν προστασία; με ποιους κανόνες;

Σήμερα τα πράγματα είναι σε σύγχυση και εγκλωβισμένα σε κάθε αναπτυξιακή πρωτοβουλία. Τα ιαματικά, ενάντια στη γεωθερμική χρήση και αντίθετα.

Στο νόμο 3498/2006 βλέπουμε π.χ. τα άρθρα: α) άρθρο 13 (διαχείριση) β) άρθρο 14 (διανομή), άρθρο 15 (παραχωρήσεις σε τρίτους) άρθρο 3 § 5 (άλλες χρήσεις) που δεν τα ακούμπησε ποτέ κανείς.

4. μεγάλο μέρος του θερμαλισμού ανήκει και στο Υπουργείο Υγείας. Η δομή και λειτουργία, των μονάδων θερμαλισμού (spa) (medical spa), συγκεκριμένα εκεί που έχει αναγνώριση το νερό ως ιαματικό και συντελείται αγωγή υδροθεραπείας ή άλλες μορφές, την ευθύνη των διαδικασιών (π.χ. αναγνώριση ενδείξεων/αντενδείξεων, έρευνα, στατιστικά αποτελέσματα, νέες

εφαρμογές κ.α.) έχει το Υπ. Υγείας. Το γενικότερο θερμαλιστικό σύστημα στο οποίο ανήκει και η μονάδα θερμαλιστικών ενεργειών ανήκει στο Υπουργείο Τουρισμού.

Άρθρα 4, 10, 20, 22, να καταργηθούν καθώς α) έχουν ήδη αυτοκαταργηθεί και β) δεν μπορούν να ισχύσουν. Η αναγνώριση π.χ. δεν είναι θέμα της επιτροπής προστασίας (11 άτομα) αλλά του ΚΕΣΥ του κράτους, ο δε χαρακτηρισμός ευθύνη της Διεύθυνσης Υδάτινου Δυναμικού του Υπουργείου. Η αναγνώριση να γίνει πιο απλή και μεθοδική.

Προσθήκες:

Άρθρα που πρέπει να μελετηθούν και να καθορισθούν σε σχέδιο νόμου:

Στο νόμο πρέπει να προστεθούν οι ταξινομήσεις των spa και ανάλογα να επιλεγούν επίπεδα με 4 ή 5 κατηγορίες. Στη συνέχεια να καθορισθούν οι διαδικασίες της προσέλευσης, παροχής αγωγής υγείας κτλ.

Συγκεκριμένα

- να καθορισθεί η διαδικασία η οποία προβλέπει την άδεια προσέλευσης σε ιαματικό κέντρο για παροχή φροντίδας ``πολίτη`` σε υδροθεραπευτικές μονάδες.
- η καταβολή αποζημίωσης, από τα ασφαλιστικά ταμεία της Ελλάδας, για θεραπείες με σαφή προσδιορισμό των προτεινομένων υδρο-θεραπειών, όπως αυτό συμβαίνει και στις άλλες χώρες σε ότι αφορά τη Θεραπεία, Πρόληψη, και Αποκατάσταση.
- η θέσπιση κριτηρίων για το βαθμό ποιοτικής ταξινόμησης θερμαλιστικών μονάδων και παροχών υδροθεραπείας στις υπάρχουσες εγκαταστάσεις.
- η θέσπιση οικονομικού πλαισίου για τους κύκλους αγωγής στις διάφορες μορφές αγωγής υγείας με ιαματικούς φυσικούς πόρους.
- η θέσπιση κριτηρίων αξιολόγησης των παροχών στους κύκλους αγωγής υγείας με Ι.Φ.Π.

Το νομοσχέδιο να προβλέψει και να καταξιώσει στην οργάνωση και λειτουργία του γενικού συστήματος πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας στα θερμαλιστικά κέντρα, όλες της διεθνώς αναγνωρισμένες μορφές αγωγής υγείας με τη χρήση ιαματικών φυσικών πόρων: δηλαδή: λουτροθεραπεία, εισπνοθεραπεία, ποσιθεραπεία, πηλοθεραπεία, σπηλαιοθεραπεία, θαλασσοθεραπεία, κλιματοθεραπεία.

Προτείνουμε το νομοθετικό σχέδιο να αναφέρεται:

Στις τρεις παραπάνω περιπτώσεις πάνω στις οποίες θα δομηθεί όλο το Σύστημα «Ελληνικός Θερμαλισμός Υγείας» Συγκεκριμένα στην **Αναγνώριση των :**

α) Φυσικών Πόρων ως ιαματικών (θεραπευτικό μέσο)

- Ιαματικοί φυσικοί πόροι, Γήινα Φυσικά θεραπευτικά μέσα (του εδάφους/της θάλασσας /του κλίματος)
- Θερμαλιστικός (θεραπευτικός) τόπος
- Ιαματική πηγή
- Θεραπευτικός πηλός κ.α.

β) Εγκαταστάσεων αγωγής με ιαματικούς πόρους και το οποίο αναγνωρίζεται ως μονάδα Α/θμιας φροντίδας υγείας, και σε περιπτώσεις αναγνωρίζουμε

- Επιχείρηση ιαματικών νερών
- Λουτρόπολη
- Επιχείρηση θαλασσοθεραπείας, εισπνοθεραπείας κ.α
- Κέντρο θερμαλισμού

γ) Θερμαλιστικών θεραπευτικών τόπων. Κριτήρια για τον χαρακτηρισμό ενός συγκεκριμένου τόπου ως «θερμαλιστικού τόπου ανάρρωσης» μπορεί να είναι:

- Ευνοϊκή θέση ως προς το βιοκλίμα (μελέτη βιοκλίματος) καλή ποιότητα έρα
- Γενικές απαιτήσεις (κανόνες άσκησης λειτουργίας, νερό, τροφή, κανόνων υγιεινής κ.α.)

- Περιβάλλον – προστασία
- Ιαματικό φυσικό πόρο

Δομή του συστήματος «Ελληνικός Θερμαλισμός» στο Σχέδιο Νόμου

Το νομικό πλαίσιο οφείλει να δομηθεί έτσι που να δώσει με σαφήνεια το χαρακτήρα του βιώσιμου συστήματος. Κατά τη γνώμη μου, το Σύστημα «Ελληνικός Θερμαλισμός» στο περιεχόμενο του Νομοθετικού Πλαισίου, οφείλει να υποδιαιρείται σε τρία επίπεδα/υποσυστήματα. Κάθε υποσύστημα αντιστοιχίζεται σε ένα επιμέρους έργο, ρόλο, ενώ όλα μαζί να συνθέτουν το νόημα των ενεργειών και δράσεων που επιτελούνται στο πλαίσιο του.

Καθώς λοιπόν το συνολικό έργο του αντικειμένου που αναφερόμαστε έχει σχέση:

- με κάθε μορφή αγωγή υγείας (θεραπεία, πρόληψη, αποκατάσταση) που συντελείται κατά την παραμονή του επισκέπτη στο θερμαλιστικό χώρο
- με τη διοίκηση - συντονισμό, τη διασφάλιση της μεγιστοποίησής του, την αξιολόγηση και εξαγωγή συμπερασμάτων των μονάδων υδροθεραπείας – κέντρων θερμαλισμού.
- με τις αποφάσεις που καλλιεργούν, διατηρούν και διασφαλίζουν την ταυτότητα και το νόημα των ενεργειών και δράσεων, θερμαλισμός

Προκύπτουν τα εξής τρία υποσυστήματα:

I. Το υποσύστημα στο οποίο συντελείται ο πυρήνας του έργου (άνθρωπος – υγεία). Δηλαδή ο χώρος των ιαματικών λουτροτόπων. Θα το χαρακτηρίζαμε και ως **«τοπικό ιαματικό θερμαλιστικό σύστημα»**.

II. Το υποσύστημα το οποίο αναλαμβάνει το συντονισμό, δηλαδή τη διοίκηση και το οποίο διασφαλίζει τη μεγιστοποίηση. Το υποσύστημα αυτό συγκροτεί περισσότερα περιβάλλοντα λουτροτόπων - θερμαλιστικών ιαματικών τόπων τα οποία ενσωματώνονται και λειτουργούν **στο πλαίσιο της περιφέρειας**.

III. Το τρίτο υποσύστημα **Υπουργείο Τουρισμού** το οποίο αποτελεί την «ευφυΐα» του συνολικού συστήματος αξιολογεί και διασφαλίζει το νόημα της δράσης «θερμαλισμός». Το υποσύστημα αυτό που αναλαμβάνει με τις αποφάσεις του να διασφαλίσει το νόημα της δράσης «θερμαλισμός» και να παράγει κάθε νέα σκέψη, είναι η πολιτική ηγεσία (υπουργείο τουρισμού – πολιτισμού) και τα θεσμικά του όργανα.

Η συγκεκριμένη αυτή θεσμική δομή που κατέχει το λόγο για τα θερμαλιστικό – τουριστικά δρώμενα κινείται, επιλέγει και αποφασίζει σύμφωνα με το διάλογο και τη διαβούλευση μιας πλειάδας «κοινωνικών εταίρων» ή θεσμικών συνομιλητών (ξενοδόχοι, Τ.Α., ιατρικοί σύλλογοι, ενώσεις κ.α.) που έχουν άμεσο ενδιαφέρον για το αντικείμενο.

Εάν λοιπόν σταθούμε κριτικά στην υπάρχουσα θερμαλιστικό-τουριστική πραγματικότητα της χώρας μας θα διαπιστώσουμε εύκολα τη σύγχυση και τη χαοτική της δομή. Η «ευφυΐα» γίνεται λουτρονόμος και ο λουτρονόμος ασκεί το ρόλο της «ευφυΐας». Οι άλλες επιχειρήσεις στον λουτρότοπο δεν έχουν καμία συμμετοχή.

Βιβλιογραφία:

- A. Παπαμάρκου. Συνοπτική περιγραφή των ιαμ. Πηγών εν Ελλάδι σελ. 98
N. Λέκκας. Δελτίον ιαματικών πηγών . Τεύχος υπ' άρ. 3, έτος 1931.
N. Λέκκας. Αι επτακόσiai πενήντα μεταλλικαί πηγαί της Ελλάδος. Αθήνα 1938.
Credo of the European Spas Association (espa) Brux. Mai 2004
Glossar espa 2005
Organizzazione Mondiale del Thermalismo (OMTh): International congress – spa. Levico Terme Oct. 2015
Society of Hydrothermal Techniques (sith): “preparation of the “White Book of World Thermalism”`.
Medicina Thermale: R. Gualtierotti Milano 1981
Πρακτικός Οδηγός του Λουομένου: Μ. Βλαστού Ν. Παπαϊωάννου. Αθήνα 1930
Λουτροπόλεις και Ιαματικάί πηγαί: Ελληνικός Ορ. Τουρισμού. Αθήνα 1966
Ιαματικάί πηγαί. Μέρος Β. κεφάλαιο Ι. Χαρακτηρισμός, ανακήρυξις ιαμ. Πηγών. 1920
Μ. Περτέσης.Ελληνικαί Μεταλλικαί Πηγαί. Αθήνα 1937
Ζ. Αγγελίδης: Ιαματικοί Φυσικοί Πόροι και Θερμαλισμός. Θεσσαλονίκη 2008